

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Білостоцький технологічний університет (Польща)

Університет прикладних наук (Литва)

Відземський університет прикладних наук (Латвія)

Університет «Aurel Vlaicu» в м. Арад (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Луцький національний технічний університет

Одеський національний економічний університет

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
конференції**

27 листопада 2025 р.

Полтава
2025

низької концентрації, що підтверджує відсутність монополізації ринку. Водночас провідні банки, незважаючи на зменшення часток, зберігають значення системного ядра та вплив на стабільність банківської системи. Загалом ринок стає більш динамічним, конкурентним і відкритим до інноваційного розвитку.

Література

1. Bankind Sector Review URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2024-11_eng.pdf?utm_source=chatgpt.com.
2. Кількість банків в Україні (2008–2024). МінфінМедіа. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/count/>.
3. Онищенко С.В., Маслій О.А., Пантась В.В. Ділова активність бізнесу в Україні: цифрова трансформація та сталий розвиток. *Економіка і регіон*. 2024. № 1 (92). С. 136–146. URL: <https://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/3321>
4. Hlushko A., Khudolii Yu. Financial technologies as a factor in the innovative development of the banking system. Chapter of Monograph in: *“Intellectual capital is the foundation of innovative development ‘2025”*, Monographic series "European Science". Karlsruhe: ScientificWorld-NetAkhatAV, 2025. Book 38. Part 3. P. 19–27.

УДК 336.71(477):336.78

*Кочетова Анастасія Сергіївна, Десятерик Софія Станіславівна,
студентки*

*Науковий керівник: Худолій Ю.С., к.е.н., доцент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

КАПІТАЛІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ДИНАМІКА, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Капіталізація банківської системи є ключовою характеристикою її стійкості, здатності протистояти зовнішнім шокам та виконувати свої функції в економіці. В умовах сучасних трансформаційних процесів, що охоплюють економіку України, зокрема впливу пандемії COVID-19, повномасштабної війни та пов'язаних з нею макроекономічних ризиків, питання зміцнення капітальної бази банків набуває особливого значення. Аналіз динаміки показників капіталізації впродовж 2019-2024 років дозволяє оцінити, наскільки банківський сектор був спроможний адаптуватися до кризового середовища та забезпечувати фінансову стійкість (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка показників капіталізації банківської системи України, 2019-2024 рр. [3]

Показники	01.01.20	01.01.21	01.01.22	01.01.23	01.01.24	01.01.25
ВВП України, млрд грн	3974,6	4194,1	5459,6	5191	6537,8	7658,7
Темп росту ВВП, %		105,52	130,17	95,08	125,94	117,14
Власний капітал (ВК) банків, млрд грн	199,9	240	280	275	345	405
Темп росту ВК, %		120,06	116,67	98,21	125,45	117,39
Частка ВК у ВВП, %	5,03	5,72	5,13	5,30	5,28	5,29
Статутний капітал (СК) банків, млрд грн	468,7	480	482,1	490	500	500
Частка СК у ВК, %	234,47	200,00	172,18	178,18	144,93	123,46

За досліджуваний період номінальний валовий внутрішній продукт України зростав досить нерівномірно. Після стабільного збільшення у 2020–2021 рр. (темп росту 105,52% та 130,17% відповідно) у 2022 році спостерігалось зниження до 95,08%, що безпосередньо відображає негативний вплив початку повномасштабних воєнних дій. Вже у 2023–2024 рр. ВВП відновив зростання і досяг 6537,8 млрд грн станом на 01.01.2024, а прогнозні дані на 2025 рік демонструють подальше збільшення до 7658,7 млрд грн. Таке відновлення пояснюється адаптацією бізнесу, міжнародною фінансовою підтримкою та структурними змінами в економіці. На цьому тлі власний капітал банківського сектору також демонструє загальну тенденцію до зростання. Його обсяг зріс з 199,9 млрд грн на початку 2020 року до 405 млрд грн станом на 01.01.2025. Проте темпи його зміни були неоднорідними: у 2022 році зафіксовано спад (98,21%), що корелює з макроекономічним шоком воєнного періоду. Водночас у 2023–2024 рр. власний капітал суттєво зріс (125,45% та 117,39%), що свідчить про активізацію регуляторних заходів НБУ щодо підвищення стійкості банків та про поступове відновлення фінансових результатів діяльності установ.

Частка власного капіталу банків у ВВП залишалася відносно стабільною і коливалася в межах 5–5,7%. Така стабільність свідчить про збереження ролі банків як важливого компонента фінансової системи, проте вона також вказує на обмежені масштаби банківського сектору в загальній економіці. Для порівняння: у країнах ЄС цей показник є значно вищим через більшу місткість ринку капіталу та глибину фінансового посередництва [2, с. 92].

Статутний капітал банків демонстрував лише незначне зростання – з 468,7 млрд грн до 500 млрд грн за п'ять років. Водночас його частка у власному капіталі зменшилася з 234,47% до 123,46%, що свідчить про нарощування капіталу банків переважно за рахунок нерозподіленого прибутку та результатів переоцінки активів, а не за рахунок докапіталізації власниками. Така зміна відображає процеси зміцнення реальної фінансової стійкості банків.

В умовах війни банки зіткнулися з підвищенням кредитних ризиків, проблемами ліквідності та обмеженням доступу до зовнішніх ринків капіталу. У відповідь Національний банк України реалізував низку підтримуючих заходів: зниження нормативів резервування, впровадження регуляторних послаблень щодо оцінки якості активів, а також забезпечення доступу до довгострокової рефінансової підтримки. Саме ці кроки мінімізували загрозу системної фінансової дестабілізації.

Дослідження А.Ю. Єфіменко та Н.Є. Летуновської показує, що українські банки в останні роки були змушені переглянути структуру свого капіталу з метою підвищення гнучкості та здатності до ризик-менеджменту [1, с. 33]. Автори зазначають, що зростання власного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку свідчить про прагнення банків підвищувати самодостатність у умовах нестабільності.

Дослідники Л. Сагер та А. Єфіменко наголошують, що рівень капіталізації української банківської системи залишається нижчим за середньоєвропейський, що обмежує можливості активного кредитування економіки [2, с. 92]. Разом з тим, дослідники підкреслюють позитивну тенденцію зменшення частки статутного капіталу у структурі власного, що відповідає моделі сталого розвитку банківського сектору. У наукових роботах також звертається увага на залежність банківської капіталізації від державної підтримки та міжнародного фінансування.

Національний банк України, за оцінками експертів, відіграв ключову роль у збереженні макрофінансової стабільності через своєчасні регуляторні послаблення. Окремі дослідження вказують на значний вплив воєнних ризиків, які обмежують залучення іноземного капіталу та інвестицій у банківську сферу. При цьому науковці

відзначають підвищення ролі державних банків у підтримці ліквідності та кредитування критично важливих секторів економіки. Деякі автори прогнозують, що стабільне відновлення банківського сектору можливе лише після загального відновлення економіки та зниження ризиків для інвесторів. У цілому в науковій літературі переважає думка, що український банківський сектор продемонстрував адаптивність, але потребує подальшої структурної модернізації.

Таким чином, аналіз показників капіталізації банківської системи України за 2019–2024 роки свідчить про її відносну стійкість та здатність до адаптації. Незважаючи на макроекономічні та геополітичні виклики, банківський сектор не лише зберіг свою капітальну базу, але й продемонстрував тенденції до її зміцнення. Разом із тим рівень капіталізації все ще залишається нижчим порівняно з країнами ЄС, що вимагає подальшого посилення внутрішніх механізмів накопичення капіталу, розвитку ринку цінних паперів та залучення іноземних інвесторів.

У перспективі вирішальними будуть темпи економічного відновлення, стабільність макрофінансової політики та інтеграція України у європейський фінансовий простір. За умови підтримки структурних реформ та збереження стабільності регуляторного середовища банківський сектор здатний стати ключовим драйвером післявоєнної реконструкції та економічного зростання країни.

Література

1. Єфіменко А. Ю., Летуновська Н. Є. Аналіз інтегрального індексу рівня капіталізації банків. *Збірник наукових праць "Вчені записки"*. 2024. № 34(1). С. 23-33.
2. Сагер Л., Єфіменко А. Аналіз індикаторів рівня капіталізації банків європейських країн. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62. С.90-94.
3. Статистика фінансового сектору URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>.
4. Onyshchenko V. O., Dovhal Yu. S., Titovich V. V. Influence of monetary policy on the Ukrainian credit market. *Financial & Credit Activity: Problems of Theory & Practice*. 2015. Vol. 1. Issue 18, P. 35-43.
4. Худолій Ю.С. Особливості сучасної концепції управління капіталізацією банків в Україні. *Економіка і регіон*. 2015. № 4 (53). С. 129–136.
5. Маслій О. А., Максименко А. П. Ризики та загрози економічній безпеці України у цифровій сфері в умовах війни. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*, 2023. Том 21 № 3(52). С. 179–199.

УДК 336.71: 336.14

Моряк Христина Віталіївна,

магістрантка

Науковий керівник: Вовчак О. Д., д.е.н., професор

Львівський національний університет імені Івана Франка (Україна)

БЮДЖЕТУВАННЯ У БАНКАХ У ПЕРІОД ТУРБУЛЕНТНОСТІ: КЕЙСИ 2022–2025 РОКІВ

Період 2022–2025 років став одним із найскладніших для світового банківського сектору через поєднання макрофінансової нестабільності, різких змін у глобальній монетарній політиці та геополітичних потрясінь. Підвищення ключових ставок центральних банків світу, інфляційний тиск, енергетичні шоки та загострення безпекових ризиків, зокрема у зв'язку з російською агресією проти України, створили умови, в яких традиційні підходи до бюджетування банків виявилися недостатніми.